

www.DirectieveTherapie.nl

Dank voor uw download

U kunt er natuurlijk uit citeren, graag zelfs, maar dan wel met bronvermelding. U mag dit artikel ook ruimhartig verspreiden mits het niet voor commerciële doeleinden is. In die gevallen pas na onze schriftelijke toestemming.

Opname in bloemlezingen en readers moedigen wij aan, maar wel graag eerst even overleggen.

Alle rechten van de artikelen liggen bij
de Stichting Cognitie en Psychose.

Voor alle vragen:
info@gedachtenuitpluizen.nl

D-cycloserine en exposure in de behandeling van posttraumatische stressstoornis

RIANNE DE KLEINE AGNES VAN MINNEN

WAAROM DIT ONDERZOEK?

Exposuretherapie is een bewezen effectieve behandeling voor posttraumatische stressstoornis (PTSS). Hoewel exposuretherapie doorgaans goed werkt, is er ruimte voor verbetering, want niet iedere cliënt knapt goed op van de behandeling en veel cliënten vallen vroegtijdig uit. In de hoop de behandel-effectiviteit van angststoornissen te verbeteren, hebben onderzoekers de afgelopen jaren de combinatie van exposuretherapie met een leerversterkend middel, D-cycloserine (DCS), onderzocht. DCS is geen angstremmend middel (zoals oxazepam), maar werkt als een versterker van het leerproces tijdens exposuretherapie en wordt daarom ook wel een *cognitive enhancer* of 'leerpil' genoemd. Uit verschillende studies bij cliënten met hoogtevrees, sociale fobie, paniekstoornis en obsessieve-compulsieve stoornis, bleek dat DCS de effecten van exposuretherapie kon verbeteren of versnellen.

ONDERZOEKSVRAAG

Kan DCS ook de effecten van exposuretherapie bij PTSS-cliënten verbeteren?

HOE WERD DIT ONDERZOCHT?

67 cliënten kregen een uur voor elke wekelijkse exposuresessie DCS of een identiek uitziend placebo. Niemand (cliënt, therapeut of onderzoeker) wist welke cliënt welk middel kreeg.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

Aan het eind van de studie bleek dat DCS voor een subgroep van cliënten inderdaad van toegevoegde waarde was, namelijk voor die cliënten die niet direct met klachtvermindering op de behandeling reageerden en die alle tien behandelsessies nodig hadden. Deze

groep had voorafgaand aan de behandeling ernstige PTSS-klachten. Dit is klinisch gezien een belangrijke bevinding, omdat we met de toevoeging van DCS de behandeling lijken te kunnen verbeteren voor cliënten met ernstige PTSS-klachten.

CONSEQUENTIES VOOR DE PRAKTIJK

Er wordt wereldwijd nog volop onderzoek gedaan naar de combinatie van exposuretherapie met DCS. Want hoewel deze combinatie zeer waardevol lijkt, zijn veel vragen nog onbeantwoord. Zoals de vragen hoe vaak DCS het beste gegeven kan worden en voor welke cliënten DCS het beste werkt. De studies die tot dusver zijn gedaan verschillen van onderzoeksopzet en onderzochte angststoornis, waardoor het lastig is overstijgende conclusies te trekken. DCS lijkt dus wel een belofte voor de toekomst, maar er is meer onderzoek nodig voordat de therapeut de combinatie van exposuretherapie en DCS in de behandelpraktijk kan toepassen.

Referentie

Kleine, R.A. de, Hendriks, G.-J., Kusters, W.J.C., Broekman, T.G. & Minnen, A. van (2012). A randomized

placebo controlled trial of D-cycloserine to enhance exposure therapy for posttraumatic stress disorder. *Biological Psychiatry*, 71(11), 962–968.